

3.

Pozytywna relacja z dziećmi w przedszkolu i poza przedszkolem

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność współpracy w grupie

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność budowania dobrych i trwałych przyjaźni

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Akceptacja nowych osób w grupie rówieśniczej.
- Więzy między rówieśnikami jest budowana przez małe gesty.

- Mój udział w budowaniu „cywilizacji miłości”.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Drugi człowiek to drugi „ja”.
- Czynię innym to, co sam uważam za dobre.
- Unikam izolacji.

Zasady

- Rozwijam dobre przyjaźnie.
- Unikam złośliwości wobec koleżanek i kolegów.
- Zwracam uwagę na objawy samotności u moich kolegów i koleżanek.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Przyjaźnie mojego dziecka są ważne i znaczące.
- Przyjaciół mojego dziecka jest dla mnie przyjacielem.
- Przyjaźń uspołecznia moje dziecko.

Zasady

- Przyjaciół mojego dziecka traktuję jak własne dzieci.
- Obserwuję, analizuję i oceniam przyjaźnie moich dzieci w przedszkolu i poza przedszkolem.
- Podpowiadam dziecku, jak powinna kształtować się dobra przyjaźń.

1.7. ZADANIA DLA PRZEDSZKOLA, WYCHOWAWCY

Normy

- Życie społeczne bazuje na związkach międzyludzkich.
- Okres dzieciństwa służy do budowania dobrych i trwałych przyjaźni.
- Społeczeństwo zorganizowane ma wiele relacji o charakterze przyjaźni.

Zasady

- Pokazuję przykłady dobrych i owocnych przyjaźni międzyludzkich z życia i literatury.
- Obserwuję, analizuję i oceniam dziecięce przyjaźnie.
- Uczę właściwych zakresów dobrych przyjaźni.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Analizujemy na podstawie filmów, bajek, książek, przykłady dobrych, trwałych i zdolnych do poświęceń przyjaźni międzyludzkich.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Zdecydowana większość dzieci cieszy się wzajemną sympatią i buduje dobre przyjaźnie¹. Dzieci aktywnie wychodzą naprzeciw potrzebom kolegów, nie pozostają obojętni, gdy ktoś z nich potrzebuje pomocy. Wewnętrzna pewność, że mogą na kogoś liczyć, wpływa na ich osobowość i sprawia, że nie obawiają się pokonywać trudności życiowych.

1.10. ZAGROŻENIA

Mogą powstać małe grupki, z których wykluczone są dzieci o odmiennym statusie materialnym, przynależące do innej grupy etnicznej, dotknięte niepełnosprawnością. Może to mieć bardzo negatywny wpływ na rozwój dzieci w kluczowym momencie kształtowania się ich tożsamości. Dzieci przyjmują bierną postawę wobec kolegów, którzy potrzebują pomocy.

¹ „Dlatego umiłowanie Boga i bliźniego jest pierwszym i największym przykazaniem. Pismo święte zaś poucza nas, że nie można oddzielić miłości bliźniego: Wszystkie inne przykazania streszczają się w tym nakazie: Miłuj bliźniego swego jak siebie samego! (...) Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem prawa (Rz 13,9 n., 1J 4,20). To zaś uznaje się za rzecz najwyższej wagi dla ludzi, którzy coraz bardziej zależni są od siebie nawzajem, nawzajem także dla świata, który jednoczy coraz bardziej”. KDK 24.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Relacje rówieśnicze są bardzo istotne dla procesu socjalizacji dziecka, gdyż ułatwiają przyswojenie sobie zasad panujących w grupie i w społeczeństwie. Umiejętność ustępowania innym, dzielenia się, akceptacji drugiego, to ważne elementy, które pozytywnie wpływają na rozwój emocjonalny.

Interakcje z rówieśnikami mogą kształtować zachowanie dziecka dzięki pozytywnym i negatywnym wzmocnieniom konkretnych zachowań. Kiedy przedszkolak robi coś nagannego, może spotkać się z krytyką czy też obojętnością ze strony grupy. Pozytywne wzmocnienie to uśmiech, miłe słowa czy pochwała dziecka. W ten sposób uczy się ono podporządkowania pewnym normom bez kontroli ze strony rodziców, a dzięki ocenom grupy rówieśniczej. Negatywna ocena ze strony kolegów stawia dziecko w trudnej sytuacji. Umożliwia jednak samodzielne radzenie sobie z wrogością innych, z czym może się ono spotkać w dorosłym życiu.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Jaś i Janeczka, bohaterowie książek A. Schmidt, to para nierozłącznych przyjaciół z sąsiedztwa. Są ciekawscy, mają szalone pomysły i mnóstwo przygód. Bawią się, rozrabiają, razem odkrywają świat. Napisane prostym językiem opowiadania o ich codziennych perypetiach, to klasyka niderlandzkiej literatury dziecięcej. Znajdziemy w nich ilustrację scenek z życia dzieci, które bez przesadnej kontroli rodziców uczą się poprzez samodzielne doświadczanie świata.

Sąsiadka Jasia i Janeczki niesie wiadro. Wiadro z praniem.

– Mogę ja ponieść? – pyta Jaś?

– Nie, ja – mówi Janeczka.

– Możecie razem – proponuje sąsiadka. – Razem zanieście to wiadro do mojego ogrodu. Postawcie je przy sznurze do suszenia ubrań.

Jaś i Janeczka sapią z wysiłku. Wiadro jest bardzo ciężkie. Ale oni są bardzo silni! I dają radę.

– No! – mówi Janeczka. – Jesteśmy przy sznurze. Czy możemy rozwiesić pranie, proszę pani?

– Dobrze – odpowiada sąsiadka. – Rozwiesimy je we trójkę.

To ciężka praca, bo są duże poszwy.

– Poszwy rozwieszę sama – mówi sąsiadka. – Dla was są za ciężkie. Podajcie mi ręczniki.

Wreszcie skończyli. Jaś i Janeczka są cali czerwoni ze zmęczenia.

– Proszę – mówi sąsiadka – to dla was. Bardzo wam dziękuję.

Jaś i Janeczka dostają po tabliczce czekolady. Dużej tabliczce.

– Dziękujemy, proszę pani!

A.M.G. Schmidt,
Jaś i Janeczka, t. 1,
Warszawa 2018,
s. 98-99.

Pozytywne relacje z rówieśnikami, pierwsze przyjaźnie, pozwalają dziecku na budowanie więzi, uczenie się zrozumiałej i płynnej komunikacji oraz wyrażanie własnych potrzeb i ocen. Dziecko, które często rozmawia i bawi się z innymi, jest bardziej empatyczne, otwarte w wyrażaniu uczuć. Ma też mniejsze opory przed kontaktem z innymi ludźmi.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Jan Paweł II, *Niechaj wasze życie będzie hymnem radości*, Przemówienie do uczniów szkół rzymskich i Lacjum, 1.03.1980, w: tegoż, *Nauczanie papieskie III*, 1, 1980, Poznań-Warszawa 1985, s. 205.

W przyszłości nieraz będziecie musieli współdziałać z innymi, mierzyć się z innymi. Znajdziecie się w obliczu sytuacji, problemów i projektów czyniących życie tak podobnym do meczu, który musi być przecież rozegrany uczciwie; meczu, w którym gra rolę mądre użycie własnych energii, jasno sprecyzowany pogląd na ogólny kontekst społeczny; tego kontekstu jest się częścią; gra też rolę zdolność dostosowania tempa do innych oraz lojalny i szlachetny stosunek do sprawy współzawodnictwa.

Bądźcie świadkami Chrystusa przede wszystkim wśród swoich rówieśników. Zmartwychwstały wzywa was, byście nawiązali przymierze z nimi i między sobą nawzajem, aby nadać miastu kształt bardziej sprawiedliwy, wolny i chrześcijański. Bądźcie twórcami przymierza w relacjach z innymi młodymi, w życiu rodzinnym, w swoich dzielnicach, szkołach i uni-

wersytetach, w miejscach pracy, w ośrodkach sportu i zdrowej rozrywki. Nieście nadzieję i otuchę tam, gdzie panuje rezygnacja i cierpienie. Niech każdy z was będzie gotów okazać życzliwość i pomoc tym, którzy pragną przybliżyć się do wiary i do Kościoła.

Jan Paweł II, *Bądźcie poszukiwaczami, świadkami i głosicielami prawdy Chrystusa*. List do młodzieży Rzymu, 8.09.1997, 9, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3, *Liście*, Kraków 2007, s. 446.

Starajcie się gorliwie o dobro drugiego człowieka, wiernie wypełniajcie przyjęte zobowiązania. Nie wahajcie się rezygnować z radością z niektórych waszych rozrywek, akceptujcie wielkodusznie konieczne ofiary, dawajcie świadectwo waszej wiernej miłości do Jezusa, głosząc Jego Ewangelię zwłaszcza wśród waszych rówieśników.

Benedykt XVI, *Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowalem*. Orędzie na XXII ŚDM, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, *Tryptyk o wierze*, wybór i oprac. S. Tasiemski, Kraków 2014, s. 141-142.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem. Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich. Wy jesteście przyjaciółmi moimi, jeżeli czynicie to, co wam przykazuję. Już was nie nazywam sługami, bo sługa nie wie, co czyni pan jego, ale nazwałem was przyjaciółmi, albowiem oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Ojca mego (J 15,12-16).

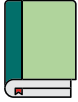
Por. J 13,31-35; 15,1-11.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Poszanowanie osoby ludzkiej przejawia się w poszanowaniu zasady: „Poszczególni ludzie powinni uważać swojego bliźniego bez żadnego wyjątku za «drugiego samego siebie», zwracając przede wszystkim uwagę na zachowanie jego życia i środki do godnego jego prowadzenia”. Żadne prawodawstwo nie jest w stanie samo przez się usunąć niepokojów, uprzedzeń oraz postaw egoizmu i pychy, stojących na przeszkodzie ustanowieniu prawdziwie braterskich społeczności. Postawy te przezwycięża jedynie miłość, która w każdym człowieku dostrzega „bliźniego”, brata (KKK 1931).

Por. KKK 1829; 1944.

IV. LITERATURA

4.1. WYBÓR LITERATURY

Alemagna B., *Pięciu nieudanych*, wyd. Dwie Siostry, Warszawa 2015.
Chmielewska I., *Pamiętnik Blumki*, wyd. Media Rodzina, Poznań 2011.
Janczarski C., *Miś Uszatek*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2016.
Schmidt A.M.G., *Jaś i Janeczka*, t. 1, wyd. Dwie Siostry, Warszawa 2018.
Stanecka Z., *Basia i kolega z Haiti*, wyd. Egmont, Warszawa 2011.

4.2. LITERATURA PRZEDMIOTU

Benedykt XVI, *Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowałem*. Orędzie na XXII ŚDM, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, *Tryptyk o wierze*, wybór i oprac. S. Tasiemski, wyd. M, Kraków 2014, s. 139-145.
Berkowitz R.S., Romaine D.S., *Pomocne anioły. Jak odnaleźć miłość, przebaczenie i szczęście*, wyd. Świat Książki, Warszawa 2007.
Chapian M., *Bliski przyjaciel*, wyd. Pojednanie, Lublin 1993.

- Franciszek, Twitter, 23.05.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, wyd. WAM, Kraków 2013, s. 46.
- Jan Paweł II, *Bądźcie poszukiwaczami, świadkami i głosicielami prawdy Chrystusa*. List do młodzieży Rzymu, 8.09.1997, w: tegoż, *Dzieła zebrane. Listy*, t. 3, wyd. M, Kraków 2007, s. 443-446.
- Jan Paweł II, *Niechaj wasze życie będzie hymnem radości*. Przemówienie do uczniów szkół rzymskich i Lacjum, 1.03.1980, w: tegoż, *Nauczanie papieskie III*, 1, 1980, wyd. Pallottinum, Poznań-Warszawa 1985, s. 204-206.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- McGinnis A.L., *Sztuka przyjaźni, czyli jak zbliżyć się do ludzi, na których nam zależy*, Oficyna Wydawnicza Vocatio, Warszawa 2020.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.

4.3. FILMOGRAFIA

- Świat Elmo. Koledzy*, [online:] <https://www.youtube.com/watch?v=1m6Qijx-Gcro> [dostęp: 19.02.2020].